

zaaknummer 2012 T 843

Datum beslissing 28 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. J.P.A. Thijsen te Rotterdam

tegen:

- A. (wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde [1],
(tijdens zijn leven) lid van de congregatie van Fraters CMM,
- B. (wijlen)**[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde [2],
(tijdens zijn leven) lid van de congregatie van Fraters CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 7 november 2012. Op 8 januari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Algemeen Overste Fraters CMM.

Op 14 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. J.P.A. Thijsen .

Namens de Congregatie is verschenen frater [naam], Algemeen Overste Fraters CMM.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager heeft van 1950 tot en met 1955 gewoond in [instelling]. Aanvankelijk zat klager in zaal 1, maar toen hij wat ouder werd, ongeveer 11 a 12 jaar, is hij overgeplaatst naar zaal 2. Op dat moment was frater [1] groepsleider van zaal 2.

Frater [2] was hoofd van [naam]School, behorend bij [instelling]. Klager bezocht destijds deze school.

Frater [1]

Klager was ongeveer 13 jaar oud, toen door zijn groep kinderen een toneelstuk opgevoerd werd over goede vrijdag. Klager kreeg de rol van Jezus in het toneelstuk. Hij moest ontkleed, enkel een lendedoek dragende, het toneelstuk opvoeren, waarin hij onder andere aan 'het kruis werd genageld'. Klager vond het toneelstuk zeer indringend en werd hierdoor geraakt. Na afloop was hij zeer emotioneel. Aangeklaagde [1] kwam hem vragen of hij zich niet goed voelde en vond het beter als hij naar de ziekenzaal ging. Klager werd door aangeklaagde [1] in bed gelegd. Aangeklaagde [1] zalfde klager op hoofd, handen, knieën en voeten, zodat volgens zijn zeggen de kracht van hem over klager zou komen. Aangeklaagde [1] deed zijn toog uit, kwam ook in dat bed liggen en ging op klager liggen. Aangeklaagde [1] ontkleedde klager en randde hem aan door tegen hem aan te rijden met zijn onderlichaam. Klager heeft dit als zeer weerzinwekkend ervaren en probeerde zich ervoor af te sluiten. Hij kan zich niet herinneren of er ook sprake was van verkrachting. Achteraf realiseert klager zich dat aangeklaagde [1] seksueel opgewonden was.

Klager heeft zijn verhaal verteld aan frater [naam], die hem heeft opgevangen en getroost. Klager herinnert zich dat aangeklaagde [1] enige tijd later werd overgeplaatst. Hij ging er van uit dat dit te maken had met het feit dat klager zijn verhaal aan frater [naam] had gedaan. Of dit daadwerkelijk het geval was, weet hij niet.

Frater [2]

Frater [2] gedroeg zich als een soort van 'vader' ten opzichte van klager. Voor klager, die een vader in zijn jonge leven miste, was het aanvankelijk prettig om aandacht van frater [2] te krijgen. Het seksueel misbruik heeft klager echter als zeer ongemakkelijk en vervelend ervaren. Aangeklaagde [2] zorgde ervoor dat hij en klager in een aparte kamer waren afgezonderd en aldaar vond het misbruik plaats.

Het seksueel misbruik bestond uit het verplicht op schoot zitten, zoenen en gezoend worden en het betasten van de (ontblote) geslachtsdelen en anus. Het seksueel misbruik heeft gedurende een periode van enkele jaren zeer frequent, namelijk wekelijks of maandelijks, plaatsgevonden. Als volwassene hierop terugkijkend was het volgens klager een pedoseksuele langdurige relatie, waarin frater [2] zich vele malen grensoverschrijdend heeft gedragen.

2.2. Klager was als zeer jong kind bij zijn ouders weggehaald en in een pleeggezin terechtgekomen. Toen hij ongeveer 9 jaar oud was, is hij in [instelling] terechtgekomen. Klager had eigenlijk geen contact met zijn ouders en heeft tijdens zijn jeugd geen normale gezinssituatie gekend. Voor klager was met name de ervaring met frater [1] afschuwelijk. Hij heeft zich hieronder zeer ongelukkig gevoeld. Ook de ervaringen met de andere fraters, waaronder de lichamelijke en geestelijke mishandeling, hebben ervoor gezorgd dat klager weinig vertrouwen heeft in mensen.

Klager heeft eigenlijk nooit over het hem overkomen misbruik willen en kunnen praten. Hij heeft geprobeerd om dit verleden naast zich neer te leggen. Klager geeft aan al op jonge leeftijd, 17 jaar, te zijn 'gevlucht in de drank'. Het drankgebruik zorgde ervoor dat de scherpe kanten van het seksueel misbruik werden gehaald en dat hij naar zijn gevoel zonder die last kon functioneren.

2.3. Voor klager is het zeer belangrijk dat de verantwoordelijken van de Fraters van Tilburg het seksueel misbruik, dat hem is overkomen, erkennen. Daarnaast is het voor klager belangrijk dat het aan hem berokkende leed als gevolg van het seksueel misbruik door frater [1] en frater [2] wordt erkend.

Tot slot zou klager aanspraak willen maken op een financiële compensatie en hij zal hiertoe, bij gegrondverklaring van zijn klacht, een verzoek indienen bij de Compensatiecommissie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Algemeen Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagden.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Ten aanzien van aangeklaagde [1] merkt hij daarbij nog op dat deze in 1955 werd overgeplaatst van [instelling] naar [plaats], [instelling] en dat hij, nadat hij in 1965 werd geplaatst in [plaats], [land], op 15 juli 1970 weer werd overgeplaatst naar [plaats], [instelling]. Een voormalige collega van aangeklaagde [1] vertelde dat [1] rond juli 1970 een jongen van 15/16 jaar heeft misbruikt. De aard van het misbruik was hem onbekend, maar de directeur zou destijds de Algemeen Overste hebben ingelicht en daarop is [1] direct uit [plaats] vertrokken. Vanaf dat moment kwam [1] in zijn werk niet meer met jongens in contact.

Ten aanzien van aangeklaagde [2] geeft de Overste aan dat deze tot 1953 op een andere school hoofd was. Sinds augustus 1953 was hij hoofd van de school die verbonden was aan het internaat, [naam] school.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager beide aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

Ten aanzien van aangeklaagde [1]

Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst en die betrekking hebben op aangeklaagde [1], hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden dat aangeklaagde zijn toeg uitdeed, bij klager in bed ging liggen, op klager ging liggen, dat hij klager ontkleedde en dat hij hem aanrandde door tegen hem aan te rijden met zijn onderlichaam.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door het feit dat aangeklaagde [1] in 1955, enige tijd na het gestelde misbruik, (na 'slechts één jaar op de betreffende school te hebben gewerkt), overeenkomstig het in het klaagschrift gestelde werd overgeplaatst, en tenslotte door het feit dat hij in 1970 werd overgeplaatst vanuit [plaats], in verband met seksueel misbruik van een 15/16-jarige jongen aldaar.

Ten aanzien van aangeklaagde [2]

Klager heeft ter zitting zijn klacht ten aanzien van aangeklaagde [2] niet willen of kunnen herhalen. Op de vraag van de voorzitter of aangeklaagde [2] klager bij zijn geslachtsdelen heeft betast, kon klager geen antwoord geven. Hij wist het niet (meer).

Klager wist nog wel dat aangeklaagde hem wel eens kusjes gaf op de mond, maar of het verder ging dan dat, weet hij niet.

De melding van [naam] (zaaknummer 2011T548), die als (enig) steunbewijs zou kunnen gelden, is naar het oordeel van de Klachtencommissie van zo andere aard, dat naar het oordeel van de Klachtencommissie, deze melding onvoldoende is, om als steunbewijs te kunnen dienen. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld ten aanzien van aangeklaagde [2] onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht met betrekking tot aangeklaagde [2] niet gegrond kan worden verklaard.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde [1] met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Frater [1] was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde [1] is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters CMM de klacht:

ten aanzien van aangeklaagde frater [1] **gegrond** te verklaren; en

ten aanzien van aangeklaagde frater [2] **niet gegrond** te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 mei 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.